

عباسعلی معصومی صدر، ۱۴۰۵

هدف این پژوهش، بررسی مبانی و حدود مسئولیت مدنی سازمان آتش‌نشانی در مواجهه با حوادث غیرمترقبه و تبیین شرایطی است که در آن، این سازمان نسبت به خسارات وارده به اشخاص یا اموال مسئول شناخته می‌شود. روش تحقیق در این مطالعه، توصیفی-تحلیلی و مبتنی بر بررسی منابع کتابخانه‌ای، قوانین و مقررات مرتبط، به‌ویژه قانون مسئولیت مدنی و قانون شهرداری، و نیز آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری است. در این راستا، مفاهیمی مانند تقصیر، رابطه سببیت، قوه قاهره، ترک فعل اداری، و تعهد به وسیله مورد تحلیل قرار گرفته‌اند. یافته‌ها نشان می‌دهد که مسئولیت مدنی سازمان آتش‌نشانی در نظام حقوقی ایران، مسئولیتی مطلق و بی‌قید نیست؛ بلکه اصل بر آن است که تحقق مسئولیت منوط به اثبات تقصیر، قصور در انجام وظایف قانونی، تأخیر غیرموجه در امداد رسانی، یا نقص در تجهیزات و امکانات باشد. همچنین، در صورتی که حادثه ناشی از وضعیت قهری و غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل دفع باشد و انتساب خسارت به فعل یا ترک فعل سازمان احراز نشود، مسئولیت مدنی منتفی یا محدود خواهد بود. با این حال، وجود تکالیف قانونی در حوزه ایمنی شهری، به‌ویژه در خصوص پیشگیری از خطر حریق، سبب می‌شود که آتش‌نشانی در برابر ترک اقدامات لازم، قابل مؤاخذه باشد. نتیجه‌گیری پژوهش آن است که مسئولیت مدنی سازمان آتش‌نشانی باید بر پایه تفکیک دقیق میان خطرات ناشی از حوادث غیرمترقبه و خطاهای سازمانی یا عملیاتی ارزیابی شود؛ از این‌رو، احراز مسئولیت نیازمند بررسی موردی، کارشناسی دقیق و اثبات رابطه سببیت میان قصور اداری و زیان وارده است.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۶۳۴۱۹۶۳۸-۲۰۴۰-۷۹۳۶۳۴۹۷۰-۲۹۶-۱۲۷

Thesis:

the fire and rescue organization in dealing with unexpected events, and to clarify the conditions under which this organization is held liable for damages incurred by individuals or property. The research method adopted is descriptive analytical, based on a review of library resources, relevant statutes and regulations particularly the Civil Liability Act and the Municipalities Act as well as the general rulings of the Administrative Court of Justice. In this regard, concepts such as fault, causal link, force majeure, administrative omission, and obligation of means have been analyzed. The findings indicate that the civil liability of the fire department within the Iranian legal system is not absolute or unconditional; rather, liability essentially depends on establishing fault, negligence in performing statutory duties, unjustified delays in emergency response, or deficiencies in equipment and facilities. Moreover, where an incident results from a forcible, unforeseeable, and unavoidable situation, and the damage cannot be attributed to the organization's act or omission, civil liability is negated or restricted. Nevertheless, the existence of statutory obligations in the field of urban safety particularly regarding fire prevention renders the organization accountable for any failure to take necessary measures. The study concludes that the civil liability of the fire and rescue organization must be assessed on the basis of a strict distinction between risks arising from unexpected events and organizational or operational errors; therefore, establishing liability requires case-by-case examination, precise expert assessment, and proof of a causal link between administrative negligence and the harm sustained.